

→ బాలకృష్ణ పాఠశాలలను, కలకత్తాలో హిందూ మహిళా విద్యాలయాన్ని, కర్ణాటకాకంఠాని కలకత్తాకు రాజ్యపాఠశాలలను స్థాపించాడు.

* → ఇతను ప్రారంభించిన పత్రిక - 'త్రమజీవి' [మొట్టమొదటి కాలనామికపత్రిక]

* → 1887 లో 1888 కలకత్తాలో విఠంతు సభలయింపు స్థాపించాడు. ఈ సభలయం భారతదేశంలోని మొదటి విఠంతు సభలయం.

* ముఖ్య సంఘీభావనలు - సాయకులు

ఉద్యమం   సాయకుడు | సాయకులు

ముఖ్యంశాలు

→ Young Bengal ఉద్యమం → షాస్త్రి డికోడియా

→ ఇతను మొట్టమొదటి జాతీయోద్యమ కవిగా గుర్తింపు పొందాడు.

→ New Samaj → నివసారాయణ తిగ్బిషాత్రి

→ 1887 లో లాహోర్‌లో ఈ సమాజం స్థాపించబడింది

→ Seva Sadan ఉద్యమం → జె.పూర్ణి ది.ఎ. మల్హారీ

→ బ్యాపిస్టు వివాహాలను ప్రోత్సహించడానికి ఇతను ఉద్యమాన్ని స్థాపించాడు.

→ Social Service League → N.M. జోషి

→ ఇతని బరుడు - భారత కాలనీయల్ మూవ్‌మెంట్ ఇతను స్థాపించిన సంస్థ - A.I.T.U.C. (All Indian Trade Union Congress)

→ రాధాస్వామి సత్య సంగతి(జి) → తులసీరామ్

→ ఇతని గల మరొక పేరు - నివేదయాల్ సాహెబ్.

→ ధర్మసభ → రాధాకాంత దేవ్

→ 1830 లో ఈ సభ స్థాపించబడినది.

* రాధాకాంత రాజే రామోజీవ్ రామోజీ ప్రోత్సహించగా ఉద్యమాన్ని స్థాపించాడు.

→ భరతమాల మహామండలి → పండిత దిగ్విద్యోత్ సర్కార్

→ Nothing.

→ నారదా సదక్ → పండిత రమబాయి

→ మహిల్లీకర్మాల కోసం ఈమె ప్రయత్నించింది.

→ ప్రాథమిక సమాజ్ → ఆత్మైకాం పాండరంగ, H. డి. రణడి, నాంతరాకు, సారాయణీ బోస్.(జి)

→ 1867 లో ఈ సంస్థ స్థాపించబడింది.

→ శివయోగి ఉద్యమం → భూయ దయాళ్ సింగ్

→ ఈ ఉద్యమం సిక్కు సంస్కరణోద్యమం.

→ సాంఘిక ఉద్యమం → రామ్ సింగ్

→ ఈ ఉద్యమం సిక్కు సంస్కరణోద్యమం

* → కూకా ఉద్యమం → భగత్ జీవహర్ మత్

→ ఇతనికి గల మరొక పేరు - సియాన్ సాహెబ్.

- * → తాళి ఉద్యమం → కర్ణాటక, తారాసింగ్, ఇర్కోసింగ్ → * సహాయకారకదళము కాలములో (1920-22) ఈ ఉద్యమం ప్రవహించబడింది.
- తాళి ఉద్యమం సిఘ్నములలో పూజించిన వర్ణములు 'మహాంత' లకు ప్రతికంగా ప్రవహించబడింది.
- తాళి ఉద్యమ ఫలితముగా విద్యార్థి కమిటీ - ఇకోమణి గురుక్షాలా ప్రభుత్వ కమిటీ [కాపా] → SGP క మొదటి ఉద్యమం - ఇర్కోసింగ్.

- రెవల్యూమాయా మఠ్ → దాదాభాయ్ నాథోజీ, దయానంద్ సభ → నాథోజీ ఫిర్కాజీ → 1851 లో ప్రారంభమైన పాఠ్య సంస్కరణదళము. → జులైయన్ మఠ ప్రాచీన పవిత్రతను ప్రకటించడానికి ఈ సంఘం ఏర్పడింది.
- Bombay Social Reclaim Association → H. G. రణడి → 1903 లో స్థాపించబడింది.

* కుల ఉద్యమాలు (Caste Movements in India)

- కులమును ప్రస్థానియైన మొట్టమొదటి గ్రంథం - ఋషీదం లో 10 వ, 49 వ కి మధ్య మొదలైన పురుషసూక్తం.
- పురుషసూక్తం ప్రకారం బ్రహ్మ మేధస్వనుండి బ్రాహ్మణులు, భుజంగులు, క్షత్రియులు, తూడలు, వైష్ణవులు, పాదాలనుండి మాత్రులు శబ్దికవించారు.
- * మలవేద కాలములో తనులోమ, ప్రతిలోమ వివాహాల జరగడం వల్ల 'పంచమ (5) ఘండాల' తను సూత్ర కులం ఉద్భవించింది.
- మోక్షలకాలంలో '7' కులాలిగ్నానికి వివరించిన శ్రీమదశ్వలత - మెగస్తనీస్ [200 BC]
- బ్రాహ్మణ శబ్దికవణ్ణి తట్టుకోలేక శ్రీ. పూ. 6 వ శతాబ్ది కాలంలో క్షై, బౌద్ధ మతాల ఆవిర్భవించాయి.

* భారతదేశంలోని తంజనావూరు తనావూరు గుర్తి ప్రస్తావించిన మొదటి చిదేశి రచయిత - పాహియాన్ (China)

- పాహియాన్ రచించిన గ్రంథం → చీ - కూ - వో - కి [The History of Sakaean Kingdoms]
- పాహియాన్ 2 వ చంద్రగుప్త విక్రమాదిత్యుని కాలంలో గుప్త రాజ్యాన్ని తన భారతదేశాన్ని సందర్శించాడు.

* భారతదేశంలోని కులభావనను ప్రస్తావించిన మొదటి మహమ్మదీయ రచయిత - Oliver Rea - Oliver Rea

- త్రివేణి రచించిన గ్రంథం — కీత్స్ — ఉత్ — హింద్ (or) లాకీస్ — ఇ — హింద్.
- ఈ గ్రంథం 11 వ శతాబ్ద కాలంనాటి భారతదేశ సమాజమును — ఉద్యమం చేయడానికి — ఉద్దం వలె ఉపయోగపడుతుంది.
- త్రివేణి ప్రకారం భారతదేశంలో ఉంటుంది కులాల సంఖ్య — 8.

* మహాత్మా జ్యోతిరావ్ బాపూలే — [1827 - 1890]

→ ఆధునిక భారతదేశ చరిత్రలో బ్రాహ్మణాధిపత్యానికి వ్యతిరేకంగా గళమెత్తిన మొట్టమొదటి వ్యక్తి — మహాత్మా జ్యోతిరావ్ బాపూలే.

→ ఇతను స్థాపించిన సంస్థ — సత్యశోధక సమాజ్. (Truth Seeker's Society) [1873]

* ఈ సత్యశోధక సమాజ్ బ్రాహ్మణాధిపత్యానికి వ్యతిరేకంగా ఆధునిక కాలంలో ఉద్యమాన్ని నడిపిన మొదటి సంస్థ.

→ ఈయన భాషలు — సావిత్రీ భాయిప్రదే

→ ఈయన భారతదేశపు మొట్టమొదటి మహిళా ఉపాధ్యాయిని.

* → ఈయన రచించిన గ్రంథాలు —

1. గుణాంగిణి — [1872 - 73]
2. సాక్షాత్కార సత్య ధర్మ ప్రస్తావన
3. పండితుల బంధం బట్టబయలు.
4. తృతీయరత్న. (ప్రబంధం)
5. ఇషార.

→ ఈయనకు మహాత్మా అను బిరుదును ప్రధానం చేసినవాడు — విక్టర్ రాజ్.

→ పురే మరణానంతరం సత్యశోధక సమాజ్ కు నాయకుడు — నారాయణ్.

Bhadravati
Gunnles
↓
SIMLA

* శ్రీ నారాయణ్ సురు — (1854 - 1928)

→ జన్మస్థలం ప్రదేశం — శిరువంతుపురం.

→ కులం — విద్వాంస. (Kizhava)

→ స్వీకరించిన ఉద్యమం — శ్రీ నారాయణ్ ధర్మ పరిపాలనా మోగం. — [1903]

→ ఈ ఉద్యమానికి ప్రధాన కేంద్రం — శిరువంతుపురం.

→ శ్రీ నారాయణ్ సురును "నారాయణ్" అని ప్రవహిస్తాడు.

→ ఇతను కేరళలోని Kuzhava కులస్తుల ఉద్ధరణకు, వాటి దేవాలయ ప్రవేశానికి గొప్ప ఉద్యమానికి నిర్వహించాడు.

→ ఇతని సమాఖ్యల మంచి భక్తులు కలదు.

→ ఈ ఉద్యమం యొక్క ప్రధాన ప్రాధాన్యతలకు - వామకాంక్ష, క్రాంతి, తెల్లచెత్తి.

* K.V. Ramaswami Nayark - [1879-1973]

→ జన్మించిన ప్రదేశం - ఈశాన్ (TN)

→ చిరుదు - పెరియార్. [పెద్దాయన]

→ ఇతను కాంగ్రెస్ లో ముఖ్యమంత్రిగా ఎదిగాడు.

→ సహాయకార్య ఉద్యమంలో, కాంగ్రెస్ నిర్వహించిన ఇతర ఉద్యమాలలో చురుకుగా పాల్గొన్నాడు.

* → ఇతను నిర్వహించిన గొప్ప ఉద్యమం - 'వైకోమ్ సత్యాగ్రహం'

→ 1925 లో కాంగ్రెస్ నుండి నిష్క్రమించాడు.

→ క్రమ సంస్కృతికి విమర్శనూ ద్రావిడ సంస్కృతికి ప్రచారం చేశాడు.

→ 'ద్రావిడవైక్' అను సమాజ దేశం విస్తాటుకు దిమాండ్ చేశాడు.

→ ఈయన నిర్వహించిన పత్రికలు -

1. కుడి అరసు - 1924, May. [వీపున గవళమంట్]

2. విమలతై - 1931 [భోడమ్]

3. పగతరిపు - [కామనస్]

→ నిర్వహించిన ఉద్యమం - ఆత్మనారవ ఉద్యమం [Self respect Movement]

→ తొలి ఆత్మనారవ సమావేశం - 1929, ఫిబ్రవరి లో 'చంగల్పట్' లో జరిగింది.

→ K.V. Ramaswami Nayark హిందూ వ్యతిరేకంగా తమిళనాడులో ఒక గొప్ప ఉద్యమానికి నిర్వహించాడు.

→ ఇతను జిన్స్ పాట్ల ఉద్యమం గా ఎదిగాడు.

→ 1944 సేలం సమావేశంలో జిన్స్ పాట్ల 'ద్రావిడ కజగం' గా మారింది.

→ K.V. Ramaswami Nayark ముఖ్య శిష్యుడు - అన్నాడై.

→ ద్రావిడ కజగం నుండి విడిపడి 1949 లో 'ద్రావిడ ముక్తి కజగం' ను ఏర్పాటు చేశాడు.

→ M. G. Ramachandran 'DMK' నుండి వడపడు AI DMK ను ఏర్పాటుచేశాడు.

→ సుమారి జయలలిత AI DMK ను 'AIADMK' గా మార్చింది.

* భారతరత్న Dr. B.R. Ambedkar :-

→ జన్మతారీఖు సంవత్సరం - 1891, Apr 14.

→ ప్రదేశం - మావ్ తన గ్రామం. (మద్యప్రదేశ్)

→ తల్లిపేరు - భీమాభాయి, తండ్రి - రావణ్ మావాణ్ సర్కార్.

→ గురువుపేరు - అంబేడకర్.

* → బోంబాయి మహారాజా వివాజీ రావ్ గ్రెగోర్జీ ఉపకార వేతనంలో ఆమెరికాలోని కొలంబియా విశ్వవిద్యాలయం నుండి Ph.D ని అందుకున్నాడు.

→ ఇతని Ph.D సిద్ధాంత వ్యాసం - భారతదేశ చాళీయతా వాదం - చారిత్రక విశ్లేషణాత్మక అధ్యయనం.

→ కొంతకాలం పాటు బోంబాయి సంస్థానములో దివాన్ గా బాధ్యతలు నిర్వహించాడు.

→ దివాన్ పదవికి రాజ్ గణామా చేసి ఇంస్టిట్యూటు వెళ్ళి లండన్ విశ్వవిద్యాలయము నుండి 'సైన్స్' లో PHD ని చేశాడు.

→ ఇతను స్థాపించిన సంస్థ - బహుస్కృత హితకారిణి సభ [1924]

→ స్థాపించిన పార్టీలు -

1. సమతా సంగ్ - 1927

2. Independent Labour party - 1936, Aug.

3. All India Scheduled Caste Federation (or)

అఖిలభారతీయ దళితవర్గసభ - 1942

→ నిర్వహించిన పత్రికలు -

1. మార్క్ న్యూస్ - 1920

2. బహుస్కృత భారతి - 1927

3. Equality - N.A.

4. Janatha - 1930.

→ మహారాష్ట్రలోని గానిక్ ప్రాంతములో 'కావారామ్' కిలయములో దళితులతో దేవాలయ ప్రవేశముచేసి సూత్ర వీక్షణిగా నిండి పోయాడు.

→ భారతదేశపు మొదటి క్రైయనాశ మంత్రిగా Hindu Code Bill ను పార్లమెంట్ లో ప్రవేశపెట్టాడు

→ ఇతను రచించిన చివరి గ్రంథం - Budhe E His dharna

www.osmanian.com

→ 1956 లో లక్షనాది మంది తన అనుచరులతో బొద్దమతాస్కి స్థాపించాడు.

* → చౌద్రమతార్కి వ్యవహారం తన సామాజిక రాజకీయ ఉద్యమాన్ని మత ఉద్యమంగా మార్చాడు.

→ 1956, Dec. 6 న కిల్లీలో మరణించాడు.

→ ఇతని సమాధికి గల పేరు - ధైర్యభూమి.

* భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ కన్వేషన్లు ముందు సంస్థలు:-

సంస్థ

సంవత్సరం

ప్రదేశం

స్థాపకుడు/స్థాపకులు

→ ది బెంగాలీ వైరెడ్ → 1838 → కలకత్తా → డ్వారకానాథ ఠాగూర్.

టెన్ట్ ఉనాషియేషన్

* భారత దేశంలో స్థాపించబడిన మొట్టమొదటి రాజకీయ సంస్థ

→ బ్రిటిష్ ఇండియన్ ఉనాషియేషన్ → 1839 → కలకత్తా → విలియం కర్రెన్.

→ మద్రాస్ కేటివ్ ఉనాషియేషన్ → 1852 → మద్రాస్ → గౌరీల లక్ష్మీనరస చెట్టి.

→ బాంబే ఉనాషియేషన్ → 1852 → బాంబాయి → 1. దాదాబాయి నౌరోజీ
2. జగన్నాథ వంశరవేణ్

= Indian Association

* మొట్టమొదటి అఖిల భారత → 1876 → కలకత్తా → 1. సరీంద్రనాథ బెనర్జీ
2. కనంద మోహనబోస్.

→ Madras మహాజనసభ → 1884 → మద్రాస్ → 1. P. రంగయ్యనాయుడు (పంపాల్)
2. C. సుబ్రమణ్యం అయ్యర్.
3. వేరరాఘవాచారి.

→ Dacca Educational Society → 1884 → పూణె → C. C. అగార్వల్.

→ Bombay Presidency Association → 1885 → బాంబాయి → 1. ఫిరోజ్ షా మెహతా
2. K. T. తెలంగ్.
3. బదుద్దీన్ త్యాబ్జీ.

(ఇండియాలో)

→ East Indian Association → 1866 → London → 1. దాదాబాయి నౌరోజీ.
2. W. C. బెనర్జీ.

→ National Indian Association → 1867 → London → మేకీ కార్వెండర్.

→ Indian Association → 1872 → London → కనంద మోహనబోస్.